

Masarykova univerzita
Právnická fakulta

ZÁPIS Z DIVADELNÉHO PREDSTAVENIA

z predmetu: MV120K Rétorika

2007/2008

Viktor Szabo

UČO: 282176

seminárna skupina č. 1

Prehlasujem, že som zápis z divadelného predstavenia spracoval sám a uviedol som všetky použité pramene.

ZÁPIS Z DIVADELNÉHO PREDSTAVENIA

Sofokles: Antígona

miesto konania: Národní divadlo v Brně -- Mahenovo divadlo

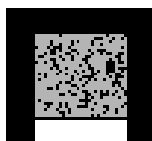
čas konania: 10. 10. 2007

Boli ste už niekedy v Tébach? Vari nie? Mne sa to v priebehu tohto týždňa podarilo. Aj keď pre úplnosť treba uviesť, že som sa tam ocitol len na niekoľko desiatok minút...

Dej preslávenej Sofoklovej drámy Antígona sa v Tébach totiž odohráva. Zobrazuje rozpor medzi mocenskými zákonmi, mravnými princípmi a nepísanými božskými zákonmi. Svojím obsahom tak nepriamo vykresľuje právne myslenie antického Grécka a pozorný divák iste pobadá aj „metaforickú recepciu“ niektorých názorov hlavnej hrdinky do súdobých normatívnych systémov našich krajín.

Úvodom rozboru predmetného divadelného predstavenia je potrebné poukázať na jeho dĺžku, ktorá nepresiahla deväťdesiat minút. Vzhľadom na túto skutočnosť nebola jeho súčasťou prestávka, ktorá by inak bola nevyhnutným prvkom hlbokého umeleckého zážitku a nerušeného sledovania vôbec. V takom prípade je vhodné, aby bol divák vopred informovaný o jej čase a dĺžke trvania. Dostane tak priestor na uspokojenie svojich potrieb (káva, cigareta a pod.), čo vytvára predpoklady na nerušené sledovanie hry¹. Esenciálny charakter mala žiadosť o vypnutie mobilných telefónov pred začiatkom, ktorá sa stala integrálnou časťou novodobej etikety. Nemožno opomenúť ani dobrú akustiku architektonického diela Ferdinanda Fellnera ml. a Hermanna Helmera.

Umelecké spracovanie diela bolo príznačné špecifickým rázom neutiekania sa k minulým dobám a ich veciam, čím podľa môjho názoru, poukázalo na nadčasový rozmer hry. Stalo sa tak v rovine materiálnej (zariadenie priestoru, oblečenie účinkujúcich), ale tiež jazykovej. Na prvý pohľad ma zaujali dve čierne kožené kreslá, ktorých umiestnenie znázorňuje obrázok.

Týmto umiestnením mohol autor hneď úvodom vyjadriť rozdielnosť názorov *strán sporu*. Ďalší protipól pozorujem vo zvolených kostýmoch sestier *Antigony* (Eva Novotná) a *Ismeny* (Erika Stárková). Kým *Antigona* je odetá v čiernom oblečení, jej sestra vyniká v nápadných červených šatách, čo nepriamo poukazuje na ich odlišný charakter i názorové zmýšľanie. *Ismena* sa snaží odradiť sestru od pochovania brata. Mohlo by sa zdať, že *Antigona* spočiatku ustupuje zo svojich zámerov; neopätovné objatia *Ismeny*, však nakoniec vyústia do precíteného vyhlásenia *Antigony* o odhodlaní čin vykonať aj napriek *Kreontovmu*

¹ V prípade súdneho pojednávania, zápis z ktorého je predmetom našej nasledujúcej práce, by však takáto možnosť zjavne neprispievala k napĺňaniu cieľov rýchleho a spravodlivého rozhodovania súdov.

výslovnému zákazu pochovať brata. Vzдор k zmýšľaniu svojej sestry podčiarkuje *Antigona* i rozhovorom s ňou, pričom si ľahne na zem.

Nepochybne významnú úlohu má nový kráľ *Kreon* (Zdeněk Dvořák). Jeho verbálny prejav a herecký výkon ako celok je bezchybný. Nemožno však nepoukázať na niektoré jeho podstatné znaky. V úvode predstavenia predstúpil pred obecenstvo s ráznym a sebaistým prejavom prísneho kráľa. Poukázal by som na zvolené osvetlenie jeho postavy sprava i zľava, čo malo za následok dva opačne orientované tieň. Mohli by sme to chápať ako dve odlišné stránky osobnosti, pričom zo záverečnej scény nám k takémuto vnímaniu argumentačne napomáha jeho nesmierny žiaľ nad smrťou manželky a syna. Svoje rozhodnutia prezentoval (aj na kráľa) neprimerane výrazne a hlasno, čo mohlo byť znakom ich nedostatočného argumentačného zdôvodnenia.

Spomedzi ďalších postáv treba uviesť *Haimona* (Václav Vašák), ktorý preukazuje morálnu prevahu nad otcom *Krentom* pri ich rozhovore tým, že sa stojí na hlavnom pódiu, kým otec, hoci nositeľ vyššieho sociálneho statusu, o niekoľko centimetrov nižšie.

Posol (Martin Sláma) vystupuje počas predstavenia v tričku so symbolom *PEACE* (pôvodne symbol *Campaign for Nuclear Disagreement*). Pri oznámení, že ktosi porušil kráľov zákaz, prednáša vzrušenú, rýchlu a nesúvislú reč, čím vyjadruje pocit svojej viny ešte predtým ako ho vyriekne.

Herecké stvárnenie príbehu antickej hrdinky *Antigony* si dovoľím hodnotiť z hľadiska rétoriky ako dokonalé. Situácie a okolnosti, ktorým som venoval v tejto práci pozornosť slúžia len ako doklad o vzorovom umeleckom prevedení diela. Diela, ktorého predstavenie sa určite oplatí navštíviť.